

Briuselis, 2018 m. liepos 31 d.
(OR. en)

11510/18

Tarpinstitucinė byla:
2018/0214(NLE)

PI 106

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinio sekretoriaus, kurio vardu pasirašo direktorius Jordi AYET PUIGARNAU
gavimo data:	2018 m. liepos 27 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI- MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2018) 350 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl TARYBOS SPRENDIMO dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie Lisabonos susitarimo dėl kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų Ženevos akto

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2018) 350 final.

Pridedama: COM(2018) 350 final

Briuselis, 2018 07 27
COM(2018) 350 final

2018/0214 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie Lisabonos susitarimo dėl kilmės vietos nuorodų
ir geografinių nuorodų Ženevos akto**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai**

1958 m. Lisabonos susitarimas dėl kilmės vietos nuorodų apsaugos ir jų tarptautinės registracijos yra Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos (PINO) administruojamas susitarimas, prie kurio gali prisijungti Paryžiaus konvencijos dėl pramoninės nuosavybės saugojimo šalys. Jo Susitariančiosios Šalys yra įsipareigojusios savo teritorijose saugoti kitų Susitariančiųjų Šalių produktų kilmės vietos nuorodas, kurios yra pripažintos ir saugomos kilmės šalyje ir registruotos PINO tarptautiniame biure, nebent per vienus metus nuo prašymo registruoti pateikimo jos paskelbtų negalinčios užtikrinti apsaugos.

Septynios Sąjungos valstybės narės yra Lisabonos susitarimo Susitariančiosios Šalys: Bulgarija (nuo 1975 m.), Čekija (nuo 1993 m.), Slovakija (nuo 1993 m.), Prancūzija (nuo 1966 m.), Vengrija (nuo 1967 m.), Italija (nuo 1968 m.) ir Portugalija (nuo 1966 m.). Trys Sąjungos valstybės narės (Graikija, Rumunija ir Ispanija) Susitarimą pasirašė, tačiau neratifikavo. Pati Sąjunga nėra Susitariančioji Šalis, nes Lisabonos susitarime nustatyta, kad narės gali būti tik valstybės.

Nuo 2009 m. iki 2015 m. Lisabonos susitarimas buvo peržiūrimas siekiant: i) patobulinti dabartinę jo sistemą, ii) įtraukti nuostatas, konkrečiai nurodančias, kad Lisabonos sistema taip pat yra taikoma geografinėms nuorodoms, ir ii) įtraukti galimybę prie Susitarimo prisijungti tokioms tarpvyriausybiniams organizacijoms kaip ES.

2015 m. gegužės 7 d. Taryba priėmė sprendimą, kuriuo Komisijai įgaliota dalyvauti 2015 m. gegužės 11–21 d. Ženevoje vykusioje diplomatinėje konferencijoje, kurioje 2015 m. gegužės 20 d. priimtas Lisabonos susitarimo dėl kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų Ženevos aktas (toliau – Ženevos aktas). Atsižvelgiant į 2017 m. spalio 25 d. Europos Teisingumo Teismo sprendimą byloje C-389/15, šis sprendimas buvo pakeistas 2018 m. kovo 5 d. Tarybos sprendimu (ES) 2018/416, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl peržiūrėto Lisabonos susitarimo dėl kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų.

Ženevos aktu išplečiama Lisabonos sistemos taikymo sritis įtraukiant ne tik kilmės vietos nuorodas, bet ir visas geografines nuorodas. Jis atitinka PPO TRIPS sutartį ir atitinkamus Sąjungos teisės aktus dėl žemės ūkio produktų geografinių nuorodų apsaugos ir suteikia galimybę tarptautinėms organizacijoms (tokioms kaip Europos Sąjunga) tapti Susitariančiosiomis Šalimis.

Peržiūrėtame susitarime nustatytos sąlygos ir procedūros, kurių Susitariančiosios Šalys turi laikytis siekdamas registruotų kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų apsaugos, ir kurios kartu suteikia galimybę tam tikriems subjektams taikyti atitinkamas apsaugos priemones ir pereinamuosius laikotarpius.

Kalbant apie paraiškų ir tarptautinės registracijos procedūras, Susitariančiosios Šalys gali reikalauti pateikti pareiškimą apie ketinimą, jei reikia, taikyti savo nacionalinės

teisės aktuose nustatytą apsaugą (Ženevos akto 5 straipsnio 5 dalis ir pagal Lisabonos susitarimą ir Lisabonos susitarimo Ženevos aktą priimtų Bendrųjų taisyklių (toliau – Bendrosios taisyklės) 5 taisyklės 4 dalis). Kalbant apie produkto savybių ir jo geografinės kilmės ryšį (pagal ankstesnį Lisabonos susitarimą ši informacija nėra privaloma), kilmės vietos nuorodos arba geografinės nuorodos apsauga nebus suteikta Susitariančiojoje Šalyje, jei joje šią informaciją privaloma pateikti, o paraiškoje ji nėra nurodyta. Pasinaudodamas visomis savo turimomis žiniomis, pareiškėjas paraiškoje nurodo, ar apsauga nebuvo suteikta tam tikriems kilmės vietos nuorodos arba geografinės nuorodos elementams (5 taisyklės 5 dalis).

Registracijos mokestis nuo 500 CHF didinamas iki 1 000 CHF, taip pat numatyta ateityje taikyti didesnę lankstumą, kad valstybės narės galėtų toliau mokėti įnašus į biudžetą taip, kaip reikalaujama. Jei geografinė nuoroda perkeliama iš senos sistemos į naują, imamas 500 CHF pereinamojo laikotarpio mokestis už geografinę nuorodą. Iš Susitariančiųjų Šalių gali būti imamas individualus mokestis, skirtas padengti tarptautinės registracijos išsamaus nagrinėjimo išlaidas.

9 straipsniu kiekviena Susitariančioji Šalis įsipareigoja savo teritorijoje pagal savo teisinę sistemą ir praktiką, tačiau laikydamasi šio Akto nuostatų, saugoti registruotas kilmės vietos nuorodas ir geografines nuorodas, atsižvelgdama į bet kokią jos teritorijoje galintį įsigalioti atsisakymą užtikrinti apsaugą, savanorišką apsaugos atsisakymą, pripažinimą negaliojančia arba panaikinimą.

11 straipsnyje nustatomas apsaugos mastas. Pagal 11 straipsnio 1 dalies a punktą reikalaujama, kad kiekviena Susitariančioji Šalis nustatytų teises priemones, kuriomis užkertamas kelias naudoti kilmės vietos nuorodą arba geografinę nuorodą vienu ar keliems, tačiau skirtingos kilmės prekėmis, ir nevienarūšėms prekėmis ar paslaugomis, jeigu toks naudojimas rodytų arba leistų numanyti esant ryšį tarp tų prekių arba paslaugų ir naudos gavėjų ir galėtų pakenkti jų interesams, arba galėtų pakenkti kilmės vietos nuorodos arba geografinės nuorodos geram vardui, jį susilpninti arba leistų juo nesąžiningai pasinaudoti. Be to, 11 straipsnio 1 dalies b punkte reglamentuojama visa kita vartotojus galinti klaidinti praktika dėl tikrosios prekių kilmės vietos, kilmės ar pobūdžio. 11 straipsnio 2 dalimi iš esmės išplečiamas 11 straipsnio 1 dalies a punkto taikymas įtraukiant TRIPS sutarties 23.1 straipsnyje nurodytus atvejus (net jeigu tikroji prekių kilmė yra nurodyta arba kilmės vietos nuoroda ar geografinė nuoroda yra vartojama vertime, arba prie jos prirašyti žodžiai „stilius“, „rūšis“, „tipas“, „būdas“, „imitacija“, „metodas“, „pagamintas kaip“, „kaip“, „panašus“ ar kiti panašūs žodžiai), tačiau jo taikymo sritis vynams ir spiritiniams gėrimams neapribojama.

12 straipsniu veiksmingai užtikrinama, kad saugomos kilmės vietos nuorodos negali vėliau tapti bendrinėmis.

13 straipsnio 1 dalyje, remiantis PPO kolegijos nustatytais faktais ES ir JAV / Australijos ginče (DS174/DS290), kad sambūvis yra pagrįstas TRIPS sutarties 17 straipsniu, aiškiai numatytas kilmės vietos nuorodų arba geografinių nuorodų ir anksčiau įsigaliojusių prekių ženklo teisių sambūvis. 13 straipsniu suteikiama teisė Susitariančiosioms Šalims daryti ribotas prekių ženklų suteikiamų teisių išimtis, pagal kurią tam tikromis aplinkybėmis šis ankstesnis prekių ženklas nesuteiktų jo savininkui teisės užkirsti kelią tam, kad registruotai kilmės vietos nuorodai arba

geografinėi nuorodai toje Susitariančiojoje Šalyje būtų suteikta apsauga arba ji būtų ten naudojama.

Atsisakymo pripažinti tarptautinę registraciją pranešime nurodomos tokio atsisakymo priežastys (15 straipsnis). Tokį atsisakymą galima atšaukti laikantis Bendrosiose taisyklėse (11 taisyklė) nustatytų procedūrų. Nors Ženevos akte nėra aiškios nuorodos į derybas, kuriomis siekiama kilmės vietos nuorodos arba geografinės nuorodos apsaugos atšaukimo ar atsisakymo ją suteikti, derybos gali būti vedamos net jei tokios aiškios nuorodos nėra.

17 straipsnyje (Pereinamasis laikotarpis) numatyta laipsniško anksčiau naudotos nuorodos naudojimo nutraukimo galimybė.

Kalbant apie registruotos kilmės vietos nuorodos arba geografinės nuorodos registracijos pripažinimą negaliojančia, susijusiame 19 straipsnyje apie pripažinimo negaliojančia priežastis nėra užsimenama, todėl bet kuri Susitariančioji Šalis gali remdamasi ES teisės aktais (nors ir juose pripažinimo negaliojančia priežasčių sąrašas nėra pateiktas) taikyti savo nacionalines taisykles.

Ženevos aktas įsigalios praėjus trimis mėnesiams po to, kai penkios Susitariančiosios Šalys jį ratifikuos (29 straipsnio 2 dalis).

Dėl Lisabonos susitarimo Ženevos akto Sąjungai suteikta išimtinė kompetencija. Ji suteikta remiantis Europos Teisingumo Teismo 2017 m. spalio 25 d. sprendimu byloje C-389/15, *Europos Komisija / Europos Sąjungos Taryba*, kuriame išaiškinta, kad patikslintas Lisabonos susitarimo projektas, t. y. Ženevos aktas, yra iš esmės skirtas Sąjungos ir trečiųjų valstybių tarpusavio prekybai palengvinti ir reglamentuoti ir, antra, jis gali turėti tiesioginį ir nedelsiamą poveikį šiai prekybai, nes derybos dėl jo yra išimtinė Sąjungos kompetencija, pagal SESV 3 straipsnio 1 dalį suteikta jai bendros prekybos politikos srityje, nurodytoje SESV 207 straipsnio 1 dalyje.

ES nustatė vienodas ir išsamias žemės ūkio produktų geografinių nuorodų apsaugos sistemas: 1970 m. – vynu, 1989 m. – spiritinių gėrimų, 1991 m. – aromatizuotų vynu, 1992 m. – kitų žemės ūkio produktų ir maisto produktų. Atsižvelgiant į tai, kad Sąjungos teisės aktai dėl žemės ūkio produktų geografinių nuorodų apsaugos yra išimtinio pobūdžio, valstybės narės neprivalo turėti savo apsaugos sistemų arba pačios saugoti trečiųjų šalių, kurios yra Lisabonos sistemos narės, žemės ūkio geografinių nuorodų. Tačiau tol, kol Sąjunga nėra Ženevos akto Susitariančioji Šalis, ji negali prašyti Sąjungos lygmeniu registruotų žemės ūkio produktų geografinių nuorodų apsaugos pagal Lisabonos sistemą, nei suteikti apsaugą trečiųjų šalių, kurios yra Lisabonos sistemos narės, geografinėms nuorodoms pagal tą sistemą.

Kad Sąjunga galėtų visapusiškai pasinaudoti jai suteikta išimtinė kompetencija dėl Lisabonos susitarimo Ženevos akto ir pasinaudoti savo funkcijomis, susijusiomis su žemės ūkio geografinių nuorodų išsamiomis apsaugos sistemomis, ES turėtų tapti Susitariančiąja Šalimi.

Kad Europos Sąjunga galėtų tapti Ženevos akto dalimi, bent viena jos valstybė narė turi būti pasirašiusi Paryžiaus konvenciją, o Sąjunga turi paskelbti, kad ji buvo tinkamai įgaliota pagal jos vidaus procedūras tapti šio Akto šalimi, ir kad pagal jos steigimo sutartį taikomi teisės aktai, kuriais remiantis geografinėms nuorodoms gali būti suteikiamos regioninės apsaugos teisės. Visos valstybės narės yra Paryžiaus

konvencijos šalys. Kalbant apie teisės aktus, kuriais remiantis geografinėms nuorodoms gali būti suteikiama regioninės apsaugos teisės, Sąjunga, remdamasi savo steigimo sutartimis, nustatė vienodas ir išsamias geografinių nuorodų apsaugos sistemas: 1970 m. – vynu, 1989 m. – spiritinių gėrimų, 1991 m. – aromatizuotų vynu, 1992 m. – kitų žemės ūkio produktų ir maisto produktų.

Šiuo Tarybos sprendimo pasiūlymu Komisija prašo Tarybos suteikti įgaliojimus dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie Ženevos akto.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

ES nustatė vienodas ir išsamias žemės ūkio produktų geografinių nuorodų apsaugos sistemas: 1970 m. – vynu, 1989 m. – spiritinių gėrimų, 1991 m. – aromatizuotų vynu, 1992 m. – kitų žemės ūkio produktų ir maisto produktų. Produktų, kurie yra įtraukti į šias sistemas, saugomiems pavadinimams taikoma plataus masto apsauga visoje ES remiantis bendrosios paraiškos procedūra. Šiuo metu pagrindinės su vynais susijusios nuostatos yra nustatytos 2013 m. gruodžio 17 d. reglamente (ES) Nr. 1308/2013, su aromatizuotais vynais – 2014 m. vasario 26 d. reglamente (ES) Nr. 251/2014, su spiritiniais gėrimais – 2008 m. sausio 15 d. reglamente (EB) Nr. 110/2008, o su žemės ūkio produktais ir maisto produktais – 2012 m. lapkričio 21 d. reglamente (ES) Nr. 1151/2012.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Sąjungos prisijungimas prie Lisabonos susitarimo Ženevos akto dera su ES bendrąja geografinių nuorodų apsaugos skatinimo ir stiprinimo sudarant dvišalius, regioninius ir daugiašalius susitarimus, politika.

2. **TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI**

- **Teisinis pagrindas**

Atsižvelgiant į Sutarties dalyką, Tarybos sprendimas turėtų būti grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 207 straipsniu ir 218 straipsnio 6 dalimi.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Pagal Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 5 straipsnio 3 dalį subsidiarumo principas netaikomas srityse, kuriose ES turi išimtinę kompetenciją.

- **Proporcingumo principas**

Jei Sąjunga ir jos valstybės narės liktų neprisijungusiomis, jos negalėtų pasinaudoti Lisabonos susitarimo Ženevos aktu. Atsižvelgiant į Sąjungos prekybos politikos išimtinį pobūdį, įskaitant intelektinės nuosavybės prekybinius aspektus, ES valstybės narės neprivalo turėti savo geografinių nuorodų apsaugos sistemų arba pačios saugoti trečiųjų šalių, kurios yra Lisabonos sistemos narės, žemės ūkio geografinių nuorodų. Kol Sąjunga nėra Susitariančioji Šalis, ji negali prašyti ES lygmeniu registruotų žemės ūkio produktų geografinių nuorodų apsaugos pagal Lisabonos sistemą, nei suteikti apsaugą jos narių trečiųjų šalių geografinėms nuorodoms pagal tą sistemą.

Kad ES galėtų visapusiškai pasinaudoti jai suteikta išimtinė kompetencija dėl žemės ūkio geografinių nuorodų Lisabonos sistemoje, ji turi tapti nare.

- **Priemonės pasirinkimas**

Atsižvelgiant į Lisabonos susitarimo Ženevos akto 28 straipsnį (Galimybė tapti šio Akto šalimi), Tarybos sprendimas dėl Sąjungos prisijungimo prie Ženevos akto yra tinkama teisinė priemonė.

3. **EX POST VERTINIMŲ, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimai / tinkamumo patikrinimai**

Netaikoma.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

ES prisijungimo prie Lisabonos susitarimo dėl kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų Ženevos akto veiksmų gairės buvo paskelbtos 2017 m. gruodžio 21 d., nurodant terminą suinteresuotosioms šalims pateikti pastabas iki 2018 m. sausio 18 d. Iki nustatyto termino gautos 8 pastabos. Visos pastabos dėl iniciatyvos, išskyrus vieną, iš esmės buvo teigiamos, jose pritariama ES prisijungimui prie Akto. Trijose pastabose išreikštas požiūris, kad ES turėtų tęsti diskusijas dėl ne žemės ūkio geografinių nuorodų pripažinimo ir apsaugos. Dvejuose pastabose buvo prieštaraujama galutinio sąrašo sudarymui, nes apsauga pagal Ženevos aktą turėtų būti suteikiama visoms Sąjungos geografinėms nuorodom.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

2012 m. spalio mėn. „AND International“ atliktame tyrime „Value of production of agricultural products and foodstuffs, wines, aromatised wines and spirits protected by a geographical indication (GI)“ („Geografinė nuoroda (GN) saugomų žemės ūkio ir maisto produktų, vynų, aromatizuotų vynų ir spiritinių gėrimų gamybos vertė“), paskelbtame http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/value-gi_en, nustatyta įvairiopa ES geografinių nuorodų politikos nauda: vartotojams (kokybės užtikrinimas), gamintojams (lygios galimybės naudotis sistema visiems, kurie laikosi kokybės reikalavimų, sąžininga konkurencija, didesnė kaina, veiksminga apsauga), plačiajai visuomenei (vertingų produktų ryšys su kaimo vietovėmis, tradicijų išsaugojimas, gamintojų ir vartotojų ryšio atkūrimas), aplinkai (tradicinių produktų susiejimas su kraštovaizdžiu ir ūkininkavimo sistemomis). Tyrime atskirai įvertinus kiekvieną iš 2 768 geografinių nuorodų, kurios 2005–2010 m. laikotarpiu buvo registruotos 27 valstybių narių Europos Sąjungoje, visų pirma nustatyta, kad produkto su geografinė nuoroda kaina yra vidutiniškai 2,23 karto didesnė nei panašaus produkto be geografinės nuorodos. 2010 m. visų sektorių produktų su geografinė nuoroda pardavimo vertė Europos Sąjungoje buvo 54,3 mlrd. EUR (5,7 % visos ES maisto ir gėrimų sektoriaus pardavimų vertės); apskaičiuota ES produktų su geografinė nuoroda eksporto vertė yra 11,5 mlrd. EUR (15 % viso ES maisto ir gėrimų pramonės eksporto vertės).

- **Poveikio vertinimas**

Su iniciatyva susijusiuose geresnio reglamentavimo reikalavimuose nenumatytas nei poveikio vertinimas, nei įgyvendinimo planas, nei viešosios konsultacijos. ES prisijungimo prie Lisabonos susitarimo dėl kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų Ženevos akto veiksmų gairės buvo paskelbtos 2017 m. gruodžio 21 d., nurodant terminą suinteresuotosioms šalims pateikti pastabas iki 2018 m. sausio 18 d. Gautos 8 pastabos.

Geresnio reglamentavimo gairėse išaiškinta, kad poveikio vertinimas turi būti atliekamas tik tada, kai jis yra naudingas – tai nustatoma kiekvienu atveju atskirai. Iš esmės tais atvejais, kai Komisija turi tik nedideles pasirinkimo galimybes arba jų visai neturi, poveikio vertinimas nėra reikalingas. Šis atvejis toks ir yra: teisė prisijungti prie Lisabonos susitarimo Ženevos akto yra suteikta remiantis Sąjungos išimtinė kompetencija Ženevos aktu reglamentuojamais klausimais, nes šis veiksmas taip pat būtų logiškas užbaigimas po Lisabonos sistemos peržiūros proceso, kuriame dalyvauja ES.

Prisijungusi prie Ženevos akto ES įgytų keletą pranašumų. Tokia narystė užtikrintų, kad dabartinėms ir būsimoms geografinėms nuorodoms, kurios yra registruotos ES lygmeniu, tačiau neregistruotos septynių Lisabonos sąjungos ES valstybių narių, būtų suteikta apsauga pagal Lisabonos sistemą. ES geografinės nuorodos galėtų iš esmės gauti greitą, aukšto lygio ir neterminuotą visų dabartinių ir būsimų Ženevos akto narių apsaugą. Kadangi Ženevos aktu suteikiama geografinė prasme plati apsauga, parengtas daugiašalis registras pagerintų Europos geografinių nuorodų gerą vardą. Tikimasi, kad dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie Ženevos akto pagerėjusi geografinių nuorodų apsauga padės konsoliduoti ir, galbūt, per teigiamą geografinių nuorodų apsaugos poveikį pagerinti integracinį augimą ir užimtumą žemės ūkio didelės pridėtinės vertės produkcijos sektoriuje, taip pat pagerinti prekybą ir investicijų srautus, įmonių, visų pirma MVI, konkurencingumą, vidaus rinkos veikimą ir konkurenciją bei intelektinės nuosavybės teisių apsaugą. Ūkininkų ir maisto gamintojų intelektinė nuosavybė, susijusi su jų produktais, kurie saugomi geografinė nuoroda, gali būti lengvai išnaudojama ir tapti nuostolinga, ypač pasaulinėse rinkose. Europos Sąjungai prisijungus prie Lisabonos sistemos, kaimo suinteresuotiesiems subjektams taps lengviau pasauliniu lygiu apsaugoti vertingus vietos produktus ir pasipriešinti įprastai pasaulinei vienodų prekių standartų ir žemės ūkio produktų kainų mažinimo tendencijai. Dabartinėje politiška ir ekonomiškai neaiškioje situacijoje tai bus aiškus įrodymas kaimo bendruomenei, kad ES imasi veiksmų siekdama apginti ir apsaugoti jos interesus visame pasaulyje. Kadangi Ženevos aktas iš esmės atitinka ES teisės aktus dėl žemės ūkio geografinių nuorodų apsaugos, nemanoma, kad Europos Sąjungai prisijungus prie Akto reikės iš esmės derinti šių teisės aktų turinį.

Administracine prasme Ženevos aktu pateikiamas bendras taisyklių dėl apsaugos suteikimo visose prie Akto prisijungusiose šalyse rinkinys. Toks mechanizmas yra paprastesnis ir veiksmingesnis nei dabartinė ES praktika, kai vietos procedūrų įvairovė yra derinama sudarant dvišalius susitarimus. Prekybos politikos srityje prisijungimu prie akto bus įrodyta, kad ES imasi atsakingo lyderystės vaidmens skatinant daugiašališkumą. Dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie Ženevos akto nei ES veiklos vykdytojai, nei geografinės nuorodos apsaugą pagal Lisabonos sistemą pageidaujančios įgyti ES valstybės narės neturėtų patirti didesnių nei *status quo* sąnaudų ar naštos. Priešingai, tikimasi, kad šios administracinės išlaidos ir našta bus tolygiai sumažintos.

Įmonėms dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie akto nereikės atlikti jokių papildomų derinimų, jos nepatirs jokių atitikties ar sandorio sąnaudų, nei papildomos administracinės naštos, išskyrus galimai Lisabonos sistemos narių taikomus individualius nagrinėjimo mokesčius, kurie bus iš dalies kompensuoti sutaupant lėšų dėl tarptautinės procedūros taikymo.

ES gali jungtis prie Ženevos akto kartu su savo valstybėmis narėmis. Tačiau, atsižvelgiant į vienodą ir išsamų ES žemės ūkio produktų geografinių nuorodų apsaugos sistemos pobūdį, bet kuri kilmės vietos nuoroda arba geografinė nuoroda, dėl kurios apsaugos kreipiasi septynios ES valstybės narės, priklausančios Lisabonos sistemai (dabar sistemoje registruota apie 800 nuorodų), ir kuriai gali būti suteikiama apsauga pagal ES teisės aktus, turėtų būti toliau saugoma ne nacionaliniais teisės aktais, o tik ES teisės aktais. Ta pati tvarka galios ir trečiųjų šalių, kurios yra Lisabonos sistemos narės, kilmės geografinėms nuorodoms, kurių apsaugos paprašė tos šalys. Atitinkamai, Europos Sąjungai prisijungus prie akto, sumažės ES valstybių narių dalyvavimo Lisabonos sistemoje administracinė našta.

Konkrečiai, Europos Sąjungai prisijungus prie akto, bus galima naudotis Lisabonos sistemos registru, o ne derėtis dėl išsamios geografinių nuorodų dvišalės apsaugos. Tai derėtų su kitose intelektinės nuosavybės teisių srityse taikoma praktika, kai ES įpareigoja savo partnerius jungtis prie intelektinės nuosavybės teisių tarptautinių susitarimų, konkrečiai, Berno konvencijos dėl autorių teisių ir Madrido protokolo dėl prekių ženklų, ir jų laikytis, o ne kurti įvairių organizacijų, kurios gali klaidinti suinteresuotuosius subjektus, tinklą.

Gali būti, kad ES prisijungimas prie Akto paskatins daugiau trečiųjų šalių tapti Lisabonos sistemos dalimi, nes prisijungusios jos galėtų gauti apsaugą visoje Lisabonos sąjungoje, ir tuo atveju, jei jų ir ES sistemos yra panašios, galėtų pasinaudoti veiksminga atskirų geografinių nuorodų nagrinėjimo procedūra.

ES prisijungimas prie Akto gali turėti ypač teigiamą poveikį besivystančioms šalims, svarstančioms, ar vertėtų prisijungti prie Ženevos akto, – joms prisijungus, jų geografinėms nuorodoms apsauga Europos Sąjungoje galėtų būti suteikiama per Lisabonos sistemą. 17 narių turinti Afrikos intelektinės nuosavybės tarnyba OAPI domisi naryste Lisabonos sąjungoje ir tai rodo, kad ši geografinių nuorodų apsaugos priemonė yra patraukli siekiant apsaugoti besivystančių šalių ūkininkų teises ir tradicines vertybes.

Galimi trūkumai būtų tokie: vis dar nedidelis Lisabonos sistemos narių skaičius, nerimas, kad Pasaulinėje prekybos organizacijoje gali būti sunkiau padaryti pažangą geografinių nuorodų srityje; kai kurių ES valstybių narių skeptiškas požiūris į ES prisijungimą prie Akto ir abejonės dėl finansinio poveikio. Tačiau pagal Ženevos aktą taikoma modernizuota sistema turėtų būti patrauklesnė galimiems naujiems nariams; pažanga Pasaulinėje intelektinės nuosavybės organizacijoje gali netgi turėti teigiamą poveikį PPO vykstančioms diskusijoms dėl geografinių nuorodų, nes būtų sukurta tinkama sinergija, o peržiūrėtas Lisabonos susitarimas būtų labiau suderintas su PPO procesu; Lisabonos sistema abejojančios ES valstybės narės neprivalės jungtis prie jos; Lisabonos sistemos narėms pavyko pagerinti Lisabonos sistemos finansinį tvarumą.

Apibendrinant, Europos Sąjungos prisijungimas prie Lisabonos susitarimo Ženevos akto turi daugiau pranašumų nei trūkumų. Kad ES galėtų prisijungti prie Lisabonos sistemos, Komisija turės parengti pasiūlymą dėl teisės aktų, kurie yra reikalingi siekiant Europos Sąjungos prisijungimo prie Lisabonos susitarimo Ženevos akto ir jo įgyvendinimo.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Netaikoma.

- **Pagrindinės teisės**

Europos Sąjungos prisijungimas prie Lisabonos susitarimo padės įgyvendinti Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 17 straipsnio 2 dalį, kurioje numatyta, kad intelektualinė nuosavybė turi būti saugoma.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Žr. pridėtą finansinę pažymą.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Netaikoma.

- **AIškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Netaikoma.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Netaikoma

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie Lisabonos susitarimo dėl kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų Ženevos akto

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnį kartu su 218 straipsnio 6 dalies a punktu,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento pritarimą,

kadangi:

- (1) 1958 m. spalio 31 d. Lisabonos susitarimu dėl kilmės vietos nuorodų apsaugos ir jų tarptautinės registracijos¹ (toliau – Lisabonos susitarimas) sukurta specialioji sąjunga (toliau – specialioji sąjunga) 1883 m. kovo 20 d. Paryžiuje pasirašyta konvencija dėl pramoninės nuosavybės saugojimo įsteigtoje Pramoninės nuosavybės apsaugos sistemoje. Pagal Lisabonos susitarimą Susitariančiosios šalys įsipareigoja savo teritorijoje saugoti kitų specialiosios sąjungos šalių produktų kilmės vietos nuorodas, kurios yra pripažintos ir saugomos kilmės šalyje ir registruotos Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos Tarptautiniame intelektinės nuosavybės biure, nebent per vienus metus nuo prašymo registruoti pateikimo tos šalys paskelbtų negalinčios užtikrinti tokios apsaugos;
- (2) septynios valstybės narės yra Lisabonos susitarimo šalys: Bulgarija (nuo 1975 m.), Čekija (nuo 1993 m.), Italija (nuo 1968 m.), Prancūzija (nuo 1966 m.), Portugalija (nuo 1966 m.), Slovakija (nuo 1993 m.), Vengrija (nuo 1967 m.). Trys kitos valstybės narės (Graikija, Ispanija ir Rumunija) Susitarimą pasirašė, tačiau jo neratifikavo. Pati Sąjunga nėra Susitariančioji Šalis, nes Lisabonos susitarime nustatyta, kad prie jo prisijungti gali tik valstybės;
- (3) 2015 m. gegužės 20 d. priimtas Lisabonos susitarimo dėl kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų Ženevos aktas² (toliau – Ženevos aktas), kuriuo peržiūrėtas Lisabonos susitarimas. Visų pirma Ženevos aktu išplečiama specialiosios sąjungos taikymo sritis siekiant produktų kilmės vietos nuorodų apsaugą taikyti visoms geografinėms nuorodoms, kaip apibrėžta PPO sutartyje dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba. Ženevos aktas yra suderinamas su šia sutartimi ir su atitinkamais Sąjungos teisės aktais dėl žemės ūkio produktų kilmės vietos nuorodų

¹ http://www.wipo.int/export/sites/www/lisbon/en/legal_texts/lisbon_agreement.pdf

² http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/treaties/en/lisbon/trt_lisbon_009en.pdf

ir geografinių nuorodų apsaugos ir suteikia galimybę tarptautinėms organizacijoms tapti Susitariančiosiomis Šalimis;

- (4) Sąjunga turi išimtinę kompetenciją Ženevos akto taikymo srityse. Tai patvirtinta Europos Teisingumo Teismo 2017 m. spalio 25 d. sprendimu byloje C-389/15³, kuriame išaiškinta, kad peržiūrėtas Lisabonos susitarimo projektas, kuris vėliau priimtas kaip Ženevos aktas, yra iš esmės skirtas Sąjungos ir trečiųjų valstybių tarpusavio prekybai palengvinti ir reglamentuoti ir turi tiesioginį ir nedelsiamą poveikį šiai prekybai. Todėl derybos dėl Ženevos akto priklausė išimtinai Sąjungos kompetencijai, kuri jai buvo suteikta remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 3 straipsnio 1 dalimi, nes derybos priskiriamos tos Sutarties 207 straipsnio 1 dalyje nurodytai bendrai prekybos politikai, visų pirma, kai kalbama apie intelektinės nuosavybės prekybinius aspektus;
- (5) ES nustatė vienodas ir išsamias žemės ūkio produktų geografinių nuorodų apsaugos sistemas: 1970 m. – vynu, 1989 m. – spiritinių gėrimų, 1991 m. – aromatizuotų vynu, 1992 m. – kitų žemės ūkio produktų ir maisto produktų. Remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 3 straipsniu suteikta išimtinė kompetencija, valstybės narės neprivalo turėti nacionalinių apsaugos sistemų, skirtų apsaugoti trečiųjų šalių, kurios yra specialiosios sąjungos narės, žemės ūkio produktų kilmės vietos nuorodas ir geografinės nuorodas. Tačiau, jei Sąjunga nėra Ženevos akto Susitariančioji Šalis, ji negali prašyti Sąjungos lygiu registruotų žemės ūkio produktų kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų apsaugos specialiojoje sąjungoje, nei suteikti apsaugą trečiųjų šalių kilmės vietos nuorodoms ir geografinėms nuorodoms, taikydama joms Sąjungoje įsteigtas apsaugos sistemas;
- (6) kad Sąjunga galėtų tinkamai pasinaudoti jai suteikta išimtinė kompetencija Ženevos aktu reglamentuojamose srityse ir vykdyti savo funkcijas, susijusias su savo išsamiomis žemės ūkio produktų kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų apsaugos sistemomis, ji turėtų tapti Ženevos akto Susitariančiąja Šalimi;
- (7) Sąjungos prisijungimas prie Ženevos akto vykdomas remiantis Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 17 straipsnio 2 dalimi, kurioje numatyta, kad intelektinė nuosavybė turi būti saugoma;
- (8) todėl Europos Sąjunga turėtų prisijungti prie Ženevos akto;
- (9) remiantis Europos Sąjungos sutarties 17 straipsnio 1 dalimi, specialiojoje sąjungoje Sąjungai atstovauja Komisija,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sąjungos vardu patvirtinamas Europos Sąjungos prisijungimas prie Lisabonos susitarimo dėl kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų Ženevos akto (toliau – Ženevos aktas).

Ženevos akto tekstas pridedamas prie šio sprendimo.

³ 2017 m. spalio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Komisija / Taryba*, C-389/15, ECLI:EU:C:2017:798 [45 ff punktai].

2 straipsnis

Tarybos pirmininkas paskiria asmenį, įgaliotą Europos Sąjungos vardu deponuoti Ženevos akto 28 straipsnio 2 dalies ii punkte numatytą prisijungimo dokumentą ir taip išreikšti Europos Sąjungos sutikimą laikytis Ženevos akto.

3 straipsnis

Remiantis Europos Sąjungos sutarties 17 straipsnio 1 dalimi, specialiojoje sąjungoje Sąjungai atstovauja Komisija. Komisija Sąjungos vardu pateikia visus būtinus pranešimus pagal Ženevos aktą.

Visų pirma Komisija yra Ženevos akto 3 straipsnyje nurodyta kompetentinga institucija, atsakinga už Ženevos akto administravimą Sąjungos teritorijoje ir už bendravimą su Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos tarptautiniu biuru pagal Ženevos aktą ir pagal Bendrąsias taisykles (toliau – Bendrosios taisyklės)⁴, priimtas pagal Lisabonos susitarimą ir Lisabonos susitarimo Ženevos aktą.

4 straipsnis

Pagal Ženevos akto 29 straipsnio 4 dalį prie prisijungimo dokumento pridedamame pareiškime nurodoma, kad Ženevos akto 15 straipsnio 1 dalyje nurodytas terminas pratęsiamas vieniems metams, o to akto 17 straipsnyje nurodyti laikotarpiai – pagal Bendrosiose taisyklėse nurodytas procedūras.

Remiantis Bendrųjų taisyklių 5 taisyklės 3 dalies a punktu, prie prisijungimo dokumento pridedamame Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos generaliniam direktoriui skirtame pranešime nurodomas reikalavimas, kad siekiant registruotos kilmės vietos nuorodos arba geografinės nuorodos apsaugos Sąjungos teritorijoje, paraiškoje be Bendrųjų taisyklių 5 taisyklės 2 punkte nurodytos privalomos informacijos taip pat nurodomi duomenys apie prekės kokybę arba savybes ir jos ryšį su geografinės gamybos vietovės geografinė aplinka (kilmės vietos nuorodos atveju) ir duomenys apie prekės kokybę, gerą vardą arba kitas savybes, ir jos ryšį su geografinės kilmės vietove (geografinės nuorodos atveju).

5 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja [...].

⁴ Pagal Lisabonos susitarimą ir Lisabonos susitarimo Ženevos aktą parengtos bendrosios taisyklės, kurias 2017 m. spalio 11 d. priėmė Lisabonos sąjungos asamblėja, http://www.wipo.int/meetings/en/doc_details.jsp?doc_id=376416, Doc. WIPO A/57/11, 2017 m. spalio 11 d.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

FINANSINĖ PAŽYMA		FS/18/YG/mh XXX agri.ddg2...XXX 6.221.2018.1 DATA 2018 03 05	
1.	BIUDŽETO IŠLAIDŲ KATEGORIJA 05 06 01	ASIGNAVIMAI 7 228 mln. EUR	
2.	PAVADINIMAS Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie Lisabonos susitarimo dėl kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų Ženevos akto pasiūlymas		
3.	TEISINIS PAGRINDAS Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 207 straipsnis ir 218 straipsnio 6 dalis		
4.	TIKSLAI Šiuo Tarybos sprendimo pasiūlymu Komisija siekia gauti Tarybos leidimą dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie Ženevos akto		
5.	FINANSINIS POVEIKIS	12 MĖNESIŲ LAIKOTARPI S (mln. EUR)	EINAMIEJI FINANSINIAI METAİ 2018 m. (mln. EUR) ATEINANTYS FINANSINIAI METAİ 2019 m. (mln. EUR)
5.0	IŠLAIDOS - ES BIUDŽETO (GRAŽINAMOSIOS IŠMOKOS IR (ARBA) INTERVENCIJOS) - NACIONALINIŲ INSTITUCIJŲ - KITOS	-	1.0 1.0 - -
5.1	PAJAMOS - ES NUOSAVIEJI IŠTEKLIAI (MOKESČIAI IR (ARBA) MUITAI) - NACIONALINĖS		
		2020	2021
5.0.1	IŠLAIDŲ SĄMATA		2022
5.1.1	PAJAMŲ SĄMATA		2023
5.2	SKAIČIAVIMO METODAS šiame etape dar nenustatytas		
6.0	AR PROJEKTAS GALI BŪTI FINANSUOJAMAS IŠ ASIGNAVIMŲ, ĮRAŠYTŲ Į ATITINKAMĄ EINAMOJO BIUDŽETO SKYRIŲ?		TAIP NE
6.1	AR PROJEKTAS GALI BŪTI FINANSUOJAMAS PERVEDANT LĖŠAS IŠ VIENO EINAMOJO BIUDŽETO SKYRIAUS Į KITĄ?		TAIP NE
6.2	AR REIKĖS PAPILDOMO BIUDŽETO?		TAIP NE
6.3	AR ASIGNAVIMUS REIKĖS ĮTRAUKTI Į BŪSIMUS BIUDŽETUS?		TAIP NE
PASTABOS Mokesčius moka kilmės vietos nuorodos arba geografinės nuorodos kilmės valstybė narė. Tačiau Sąjunga gali mokėti specialų įnašą pagal Ženevos akto 24 straipsnio 2 dalies v punktą neviršydamą šiam tikslui metiniame Sąjungos biudžete skirtų priemonių. 2018 m. šiuo tikslu 05 06 01 biudžeto eilutėje skirta 1 mln. EUR suma.			

